

**17171– Møte med Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne (RMNF)
vedr.universell utforming på ferje 27.04.18**

Universell Utforming, Hordalands pakken 50 bilers ferje.

Deltagere:

• Merethe Nordnæs,	Møtesekretær, RMNF Hordaland
• Kjell Håland, Leder	RMNF, Hordaland
• Kjell Søvik, Nestleder	RMNF, Hordaland
• Inge Fiskvik, Medlem	RMNF, Hordaland
• Fritz Borgen	Fjord 1
• Knut Marius Leine	Havyard Design & Solution

Sted:

- Hordaland Fylkeskommune, Bergen

Agenda:

Gjennomgang av GA, der dette vektleggast:

- Ev. behov for ledelinjer
- Heis
- Sitteplasser som er tilpassa rullestol
- Sitteplasser for personer med nedsett funksjonsevne
- Plassering av Handikap-parkering på bildekk.
- HC toalett
- Tiltak for høyrselshemma, og dei med nedsatt synsevne.
- Framkomelegheit/terskler
- Eventuelt

Eventuelle behov for ledelinjer:

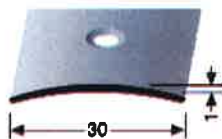
- Ledelinjer bildekk 60 cm frå vegg (midt i gangsoner) markering for heis og trapp
- Salongen, samt dei ulike fasilitetane til passasjerane, ligg på B dekk.
- Det skal være fri gangveg gjennom heile ferja på 1,2m.
- Ledelinje der det ikkje er naturlege barrierer
- Kontrastfarge på gangvegen mot heis og trapp og toalett. Desse dørene bør også ha kontrastfarge.
- Taktile ledelinjer skal være ei forhøyning, og ha kontrast mellom fargane Dette kan være utført med ulike overflater, eller bruk av overgangslist. Det må være annen type på bildekket, enn i salong.

Sjå bildet under. Dette er lagt inn kun som et alternativ.

Taktile ledelinjer

30 mm gulvlist (overgangslist) i rustfritt, børstet stål.
Leveres borret eller uborret (for liming) i 2,7 m. lengde.

Ledelinjer følges med stukk eller øyne. En eller flere parallelle linjer. Ved to eller flere, min. 2 cm bredde hver og min. 10 cm i total bredde. Tre eller flere i store åpne arealer. Det kan også legges et hierarki av ledelinjer i store, åpne arealer. Kryss varsles med oppmerksomhetsfelt og i krysningspunkt for ledelinjer skal det være et "åpent" felt i midten.

Heis:

- Kravet til heis i følge vedlegg G vedr. Universell utforming er 140x160 cm. Det blir påpeikt, at dette er ok for vanlege rullestoler, men for elektriske rullestoler er dette lite. Anbefalinger frå rådet, er at mål på heis bør være minimum 140x2100 cm. Her blir det vist til Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.
<https://lovdata.no/dokument/LTI/lov/2008-06-20-42>
Her er ikkje mål oppgitt, men seier at det skal være mulig å snu stolen. Dersom det ikkje let seg gjere med utvidning av heis, bør toalettet på Main dekk utvidast til å tilfredsstillere kravet for handicap toalett.

- Det er ønske om tablå knapper i begge ender på trappen. Litt utfordrende, da det på main dekk er dør framover, og på B dekk dør til siden. Knapper med punktskrift. Der bør også være tale.
- I henhold til vedlegg G og MSC/Circ.735, står det at der skal være rekkverk på tre sider i heisen. Dette ble diskutert, og bortfaller, da det er dører på to sider i heisen, jamfør møtet med Sjøfartsdirektoratet.

Sitteplasser som er tilpassa rullestol:

- Plassane for rullestol bør være en naturlig del av ei sittegruppe, slik at bruker kan sitte i lag med reisefølget sitt.
- Vi har i dag to områder, som er indikert som handicap område, desse bør merkes. Det er ellers gode muligheter for å plassere rullestoler i andre områder.

Dette står omtalt i vedlegg G og MSC/Circ.735.

Sitteplasser for personer med nedsett funksjonsevne

- Det ble opplyst at dette er tenkt som sitteplasser utan bord framføre. Dei skal følge regelverket i MSC/Cirk.735. Plassene bør ha armlen på begge sider, så det blir enklere å reise seg. Sittehøyden bør heller ikke være for lav. Det vart diskutert på møtet kva D står for på tegning. Dette står for DISABLE, og er då tenkt å tilfredsstille dei krav om tilkomst ihht. Regelverk i forhold til at der ikkje skal være bord framføre, og stoler med armlen.
- Det gjelder det same her som for plassane tilpassa rullestol – det bør være en naturlig del av ei sittegruppe.
- Det vart konkludert i møtet, at framlagde arrangement oppfyller kravet til sitteplasser for personer med nedsatt funksjonsevne.

Plassering av Handikap-parkering på bildekk.

- På bildekk er det oppmerka område for parkering av handicap bil. Det er viktig å merke seg at biler med heis, har denne enten på høgre side eller bak. Dette må en ta hensyn til ved parkering. Det er ikkje viktig at desse bilane står nær heis, men at det må være god plass rundt bilen til å bevege seg med rullestol. Då er det viktigere at dei med rullator har kort veg til heis. Det er ei utfordring å plukke ut biler med heis frå fergekøa. Her burde det vore et system på land, der slike biler fikk et eget område. Slik vi forstår det, så er der ein dialog med statens vegvesen på dett punkt. På nokre fergestrekninger er dette på plass, men fleire igjenstår. Dette er i allefall

fokus på. Mannskapet på ferga må sørge for at her er nok plass til å parkere biler med heis.

- Arrangementet viser ei sone med 1,2m fri passasje mot trapp / heis, og bak.

HC toalett:

- Arrangementet vart diskutert og kommentert, at vask burde plasseres i hjørne. Dette blir enklare ved plassering av såpedispensere og det som høyrer til. Såpedispenser må ikkje være plassert for høgt.
- 90cm fri avstand frå sidevegg på begge sider av toalettet.
- Skilnad på vegg og trykk-knapp for «flushing», samt anna utstyr som toalettet er utstyrt med.
- Visuell skilnad i forhold til vegg.
- Armatur på vasken bør ha lang krane/hendel. Armatur med fotocelle er ikkje hensiktsmessig til dette formålet, men vil kunne fungere dersom fotocelle er plassert langt ute på kranen (dersom denne er lang).
- Toalettrull på HC-toalett skal vere festa på armlenet – i eget feste (ikkje dispensera på skott), då det vil diskvalifisere breddekrava på sida av toalett.
- Fokus på visuell skilnad bør også gjelde på dei andre toaletta, då blinde/svaksynte også vil benytte seg av desse.
- Skilt til toalett skal være taktile piktogram. (Andre skilt skal være iht. gjeldende regelverk.)

Tiltak for hørselsheemma, og dei med nedsatt synsevne:

- Skal være samanfallande informasjon på skjermar i passasjer-området og det som blir gitt over høgtalar. Det må være muleg å gå inntil skjermene
- Passasjer-området skal være dekkja av teleslynge. Billettkontor skal ha egne skrankeslynge.
- Viktig at mikrofon blir plassert slik at denne er enkel å benytte av billettørar. Dette for at teleslynga skal fungere.

Delta-senteret kan gi meir-inngåande informasjon om dette. (Regjeringens organ for universell utforming).

Framkomelegheit/terskler

- Det er lagt opp til at gangbane gjennom heile ferja skal være bort imot terskelfri. (Skyvedørene vil kreve en terskel på ca. 3-4 cm. Det er tenkt å montere skråplater på begge sider med stigning 1:20 for å utligne dette.)
- Trapp frå rampe og ned på bildekk blir utstyrt med oppmerksomhetsfelt nede og farefelt oppe.
- Trappenasene vil verte merka.

Eventuelt:

- Høgde på ev. billettluke/serverings-disk, samt brytere/knapper som passasjerer må bruke, skal være tilpassa alle (betjeningshøyde mellom 0,8 og 1,1 m (1,2 m TEK17)).
- Den delen av rampen som er tenkt for gående fra landsida, bør være tett då førerhunder takler ristverk dårlig.
- Glassvegger er ei utfordring for dei med nedsatt synsevne. Desse bør derfor merkast.
- Refleks frå lyskilder er også noko ein må ha fokus på.
- Informasjon om ankomst, billetter, og anna nyttig info, bør visast på infoskjermene.

Vedlegg G, Utdrag frå kontrakts-dokumenta til fylket angående Universell Utforming vart sendt med agendaen for møtet.

Bergen, 27.04.2018

Knut Marius Leine

Havyard Design & Solutions AS